

RĂSPUNDEREA PENALĂ A MINORULUI

*Nadejda BONDARENCO, anul II, EGD, ASEM
Cond. ști.: lect. univ., dr. Djulieta VASILOI, ASEM*

În prezent, practica arată că fenomenele sociale, regăsite în conținutul conceptelor de devianță, delincvență, infracționalitate, criminalitate, preocupă tot mai intens specialiștii în domeniul dat. În special, fenomenul delicvenței juvenile este intens cercetat din cauza creșterii criminalității în rândul minorilor. Anume, acesta m-a determinat să fac un studiu referitor la răspunderea minorilor conform legislației autohtone, dar și altor legislații.

În Codul penal al Olandei, Capitolul VIII A al CP, cu modificările din 7.07.1994, sunt indicate condițiile speciale destinate minorilor. Astfel, conform art. 486 CPP, nu pot fi supuse răspunderii penale persoanele ce n-au atins vârsta de 12 ani. Pentru minorii cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani sunt prevăzute diferite sancțiuni, cea mai severă fiind detenția în penitenciarul destinat tinerilor infractori pentru o perioadă ce nu depășește 24 de luni (art. 77i), scopul politicii penale fiind educarea tinerei generații în spiritul respectului legii.

Un interes deosebit, pentru mulți doctrinari, îl prezintă Codul Penal al Japoniei, adoptat la 27.04.1907, care a intrat în vigoare la 01.10.1908, fiind alcătuit din 430 de articole. Astfel, în ceea ce privește problema investigată, pot cita doar art. 41 din CP al Japoniei, conform căruia „sunt pasibile de răspundere penală doar persoanele ce au atins vârsta de 14 ani”. În opinia cercetătorilor V. N. Eriomin, E. Koidzumi, Codul penal japonez, din punctul de vedere al conținutului, este destul de laconic, caracterizându-se printr-un limbaj juridic arhaic.¹

Conform alin.1, art. 21 CP al RM, „sunt pasibile de răspundere penală persoanele fizice responsabile, care, în momentul săvârșirii infracțiunii, au împlinit vârsta de 16 ani”.² Însă, următorul alineat stipulează că și minorii între vârsta de 14 și 16 ani poartă răspundere penal, dar numai pentru săvârșirea infracțiunilor, ca omorul intenționat, violul și alte infracțiuni indicate expres în alin. 2, art.21. Cauzele penale privind minorii, conform Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, cu privire la practica judiciară

¹ Еремин В.Н., Уголовное право Японии. Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ и Японии: общая часть уголовного права, Москва, 1991, стр. 223.

² Codul Penal al Republicii Moldova. Comentariu, Chișinău, 2003, pag. 73-75.

în cauzele penale privind minorii nr.39 din 22.11.2004, se judecă de un complet de judecată format din judecători cu experiență bogată, specializați în acest domeniu și numiți pentru a judeca asemenea cauze prin ordinul președintelui instanței. De asemenea, este menționat că este preferabil ca aceste complete să judece și cazurile cu privire la contravențiile administrative săvârșite de minori.

Legislația RM spune că, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, toți minorii care răspund penal cad sub incidența legii penale, adică sunt sancționați, dar în mod diferit, față de adulți. Minorilor care au comis fapte penale li se pot aplica măsuri educative și pedepse. Acestea din urmă se aplică numai în cazul în care se consideră că măsurile educative nu sunt suficiente pentru îndreptarea minorului. Sancțiunile se stabilesc de către instanța de judecată, în principal, după vârsta și gravitatea faptei la care, pentru individualizarea pedepsei, trebuie să se mai țină cont de o serie de factori: gradul de pericol social al faptei, starea fizică și dezvoltarea intelectuală a minorului, dacă a mai săvârșit alte fapte, situația sa familială și orice alte date privind minorul și posibilitățile lui de îndreptare.¹

Audierea inculpatului minor se face în prezența psihologului sau pedagogului și în condițiile art.479 CPP, și, de asemenea, ținându-se seama de niște detalii destul de importante, cum ar fi:

- audierea nu poate dura mai mult de două ore fără întrerupere, iar în total nu poate depăși patru ore pe zi;
- participarea apărătorului, reprezentantului legal și a pedagogului sau psihologului la audiere este obligatorie.

În final, la adoptarea sentinței în cauza minorului, pe lângă chestiunile enunțate în art.385 CPP,²ca, de exemplu, dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul sau dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat ș.a., urmează să fie soluționate și unele chestiuni,³ precum dacă este necesar de examinat posibilitatea scutirii de pedeapsă penală în conformitate cu dispozițiile art.93 Cod penal sau suspendarea condiționată a executării pedepsei în conformitate cu dispozițiile art.90 Cod penal.

Concluzie. Problematika infracționalității în rândurile minorilor are o importanță deosebită, fiind determinată de frecvența alarmantă a delictelor juvenile și apoi de rolul pe care tânăra generație ar trebui să-l aibă în dezvoltarea societății. De aceea, este necesar ca instanțele judecătorești, care examinează cazurile date să conțină personal calificat în acest domeniu și, de asemenea, să studieze și să generalizeze sistematic practica judiciară în cauzele privind minorii pentru a obține sporirea eficienței și calității actului de justiție în procesele respective. Nu în ultimul rând, este necesar de insistat pentru reeducarea delicvenților minori și a reintegrării lor în societate, îndeplinindu-se astfel și rolul preventiv al reglementărilor legale.

În Republică, deja, se vede o descreștere considerabilă a infracționalității minorilor. Conform datelor prezentate de către Biroul Național de Statistică a Republicii, pentru anul 2016, de către minori sau cu participarea acestora, au fost comise 2,2% din total infracțiuni înregistrate. Comparativ cu anul 2015, se remarcă o reducere cu 5,7% a infracțiunilor săvârșite de minori. Minorii cel mai frecvent sunt implicați în săvârșirea furturilor, cu o pondere de 67,8%, după care urmează jafurile – 6,4% și huliganismul – 2,9. Cel mai mare nivel al ratei infracționalității juvenile din ultimii 5 ani s-a înregistrat în 2012.